

ze Slovenska

K O B R A

PŘÍLOHA KOBRY ČÍSLO 10 *** ŘÍJEN 2003

LIS
PŘEKROČIL ČESKO – SLOVENSKOU HRANICI
19.ZÁŘÍ 2003
KRÁTCE PO ČTVRTÉ HODINĚ RANNÍ

Celá anabáze začala pro minidelegaci jičínského LISu ve čtvrtek 18.září v podvečer (18:45) na jičínském vlakovém nádraží nepříliš radostně, asi půl hodinovým zpožděním vlaku. Delegaci jsem tvořil já, Václav Franc, Prochor a Monika Eberlová. Byl příjemně teplý večer a když se vlak konečně rozjel, byla celá delegace plná očekávání příštích hodin a dnů. Již ve vlaku jsme trochu pozlobili pana průvodčího, když jsme požadovali vypsání jízdenky až na státní hranici, tj. na hraniční přechod mezi Českým Těšínem a Čadcou. Ale nakonec to zvládnul, i když jej Prochor neustále mátl jakýmiisi průkazkami a požadoval slevu. Ve vlaku panovala dobrá nálada, alespoň v našich řadách. Litovali jsme, že nás nejede více, ale rychle ubíhající krajina zahalovaná do houstnoucí tmy nám dávala zapomenout na méně odvážné LISáky. Nakonec i ČD dokážou, když chtějí, takže jsme na trati Jičín – Hradec Králové snížili původně půlhodinové zpoždění asi na deset minut, takže nám neujel spoj Hradec Králové – Pardubice a my byli ve městě perníku skoro včas. Nakonec jsme měli stejně skoro hodinu a půl času, z čehož nám třetinu ukrojilo vyhledávání zpátečního spoje, neboť se příslušná pracovnice za okénkem dlouho neukazovala, ale nakonec s chopením u okénka s mezinárodními jízdenkami, jsme byli vybaveni potřebnými doklady pro cestu z Čadce státní hranice do Martina, cíle naší cesty a stejně tak i pro návrat domů. Zbývalo ještě dost času, takže jsme stačili v nejbližší restauraci vypít jedno pivo, domnívám se, že to byl Gambrianus. Restaurace to byla sice nejbližší, ale asi tak deset minut chůze od nádraží, neboť nádražní restaurace zavírala již ve 21 hodin a personál nás odháněl z výčepu. Žízeň byla u členů delegace různá, někteří zvládli pivo malé, ale našel se i jedinec, který zvládl pivo velké.

A pak už stačilo vyběhnout na perón a čekat až se rychlík přisupí. Najít prázdné kupé se nám nepodařilo, ale nakonec díky Prochorovu diplomatickému umu, jsme zakotvili v kupé u jedné dívky, cestující pouze do Ostravy. A pak jsme se vydali na cestu, do půlnoci jsme střídali různá témata hovoru, především mužská část delegace vzpomínala na „zlaté časy

v zeleném“, zatímco Monika se přiznala, že její rodina má také kladný vztah k uniformě. S úderem půlnoci se Prochor odebral do údolí snů, Monika si rozbalila svůj miniaturní spacák, mimochodem v obalu nebyl o mnoho větší než šiška salámu. Snažili jsme se usnout, což se nám dařilo se střídavými úspěchy, zvláště po té, co se do kupé vloudil další pasažér a nakonec ještě jeden mladík cestující až do Humenného. Další úsek cesty nemůžu dost důvěryhodně popsat, neboť jsem spal. Po probuzení jsem uviděl Prochora na protější sedačce stočeného do klubíčka, Monika u okénka snažila se číst knihu Ivana Krause a chvílemi i časopis Reflex. Krajina se míhala, a tak jsme jen s obtížemi četli jména zastávek, až se konečně objevil nápis Český Těšín. A to už nespál ani Prochor, neboť za chvíli se s námi přišli rozloučit čeští celníci a netrvalo dlouho a už nás vítali jejich slovenští kolegové. Bylo krátce po čtvrté hodině ranní, **pátek 19.září 2003, LIS překročil česko – slovenskou státní hranici.**

Čadca, Žilina a na další zastávce ve Vrútkách nás čekal poslední přestup. Byli jsme u cíle cesty. Pozdravili jsme se s mladíkem cestujícím do Humenného a ze stupátka sestoupili na slovenskou půdu. Bylo chladné ráno, ještě stále tma, bundy a svetry přišly vhod. Já s Prochorem jsme provedli rekognoskaci čekárny, zatímco Monika si myslela, že vydrží čekat venku asi půl hodiny na další spoj. Nakonec i ona nepohrdla přece jenom tepelně přívětivější čekárnou. Zakoupil jsem první pohledy pro manželku, tentokrát Vrútky a okolí. Ranní směna se začala scházet na nádraží a náš spoj se postupně naplnil, ale na třetí zastávce jsme byli u cíle. Před rozedněním, v 5:45 jsme vystoupili na nádraží v Martině. Nikdo nás nečekal, neboť původně jsme měli přijet až před sedmou hodinou. Pouze několik bezdomovců na lavičkách si nás nevšimalo a paní, co prodávala lístky, nás ujistila, že se za pár chvil lavičky uvolní a budeme si moct sednout. Prochor ale věděl, že bychom měli být ubytováni v hotelu Turiec, takže nakonec po kratším dohadování, rozhodl, že se vydáme hledat příslušný hotel, ačkoliv jsme neměli kompas ani buzolu. Naštěstí byl kousek před nádražím plán města, který jsme sice jen těžko luštili, ale nakonec po dotazu u místního občana, znalého města, dorazili na pěší zónu a uviděli stavbu zasklenou, kterou místní nazvali Milleniem. Prochorovi stavba připomínala spíše vítězný oblouk, což jsem se snažil zdůvodnit tím, že

Slováci stavbu vybudovali na počest vítězství slovenských hokejistů na mistrovství světa v roce 2002. Prošli jsme stále téměř liduprázdnou pěší zónu a byl jsem to já, kdo první uviděl hotel Turiec. V recepci nás paní recepční přivítala úsměvem a řekla nám, že máme zamluvené tři jednolůžkové pokoje s televizí, radiem a vším ostatním komfortem. Snídaně nás čekala ale až příští den, takže jsme museli posnídat z vlastních zásob. Paní recepční sice tvrdila, že budeme muset čekat, neboť se pokoje uvolní až okolo dvanácté hodiny, ale nakonec udělala malý zázrak a my skončili všichni tři v pokoji číslo 519, v pátém patře, kde jsme složili svoje „batožiny“. Prochor se ujal činnosti rozdělování ohně, respektive začal pomoci ponorného vařiče vařit čaj. Netrvalo dlouho a zazvonil telefon, takže jsme v krátké době získali svůj pokoj i další dva, Monika číslo 515, já potom 517.

Zatímco se Monika seznamovala s vybavením svého pokoje, vydal jsem se s Prochorem opět na vlakové nádraží, abychom zjistili, zda nás tam vyhlíží osoba pověřená místní knihovnou (7:00). Na nádraží panoval čilý ruch, zvláště mládež odjížděla za vzděláním, čehož využil Prochor dotazem u jedné slečny na Turčianskou knižnicu. Nakonec se jeho předvídavost ukázala správná, neboť jsme po odjezdu vlaku na nádraží prakticky osiřeli. A marně očekávali jakoukoliv ženštinu, ačkoliv jsme již prve několik objektů vytipovali a hlasitou českou mluvou zkoušeli, zda neprojeví o náš pobyt na nádraží zájem. Nezbylo než se vydat do Turčianské knihovny, která stojí kousek od onoho skleněného monstra na pěší zóně. V knihovně jsme zastihli jednu mladou knihovnici, zároveň i členku literárního klubu, která nás informovala, že nás čekali až „o vuosmej“. Domluvili jsme další postup, ustoupili do hotelu Turiec a po krátké ranní hygieně a dokončení snídaně z vlastních zdrojů ve svých útulných pokojích zalehli, abychom dospali to, co se nám cestou nepodařilo. Ale už kolem půl desáté jsme byli opět na nohou, tentokrát již i s Monikou jsme se brouzdali pěší zónou a směřovali ke „knižnici“. Předtím jsme stihli navštívit zasklenou budovu Millenia, kde je v patře umístěno informační středisko. Pochopitelně jsem zakoupil větší množství pohledí Martina a okolí. Do knihovny jsme dorazili kolem desáté a tentokrát již knihovnice chystali vše potřebné pro odpolední autorské čtení. Přivítali jsme se s vedoucí literárního klubu, jinak také zaměstnankyní knihovny, Taťanou Sivovou a dalšími pracovníci. Nabízenou kávu jsme nakonec odmítli a vydali se s jednou mladou knihovnicí do místního muzea. Muzeum Andreje Kmeťa má svoji stálou expozici Příroda Turce a dále dvě menší výstavy, a to o historii hrnečků, kde nás Prochor zkoušel, z kterého bychom se nejraději napili kávy. Další výstava byla věnována historii uhelných dolů na Karvinsku a okolí (byly zde nejen české, ale i polské texty pod obrázky).

Prochor se hlavně zajímal o historii města a židovské komunity, dále i o Jána Slotu, starostu Žiliny a toto město, pod které Martin územně spadá. Mladá knihovnice ochotně odpovídala, divil jsem se, co všechno přes svůj věk o městě a okolí věděla. Za to Monika se věnovala výstavám a prohlídce expozic,

takže jsme po návštěvě muzea měli nejvyšší čas na oběd a následné připravení se na odpolední program.

Oběd jsme absolvovali v místní příjemné restauraci, snad se jmenovala Rybářská bašta, ale nevím to přesně. Restauraci nám doporučila již zmíněná knihovnice, která ale nepoobědovala s námi. Poseděli jsme venku na pěší zóně a Monika litovala, že podobných míst k posezení venku není více i v Jičíně na pěší zóně. Můj konzervatismus se projevil objednaným „bravčovým rezněm“, Moničiny chutě byly opravdu zvláštní, neboť si objednala „morče“, až později se ukázalo, že se jedná o krůtu. Prochor chtěl něco slovenského, a tak si pochutnával nad brinzovými haluškami. U oběda jsme upekli i náš program s odpoledním vystoupením. Cestou zpět do knihovny jsem nakoupil ještě řadu pohledů města a okolí.

Do knihovny jsme dorazili okolo 13:15 a zjistili, že je ještě dost času. Táňa Sivová nás seznámila s jejich záměrem na program a řekla, co se očekává od nás, kolik prostoru dostaneme. Potom jsme se podívali na zahradu u knihovny, kde se také pořádají různé akce. Tentokrát jsme zde narazili na mladou studentku herecké konzervatoře, která se zde učila texty. Prochor ji ihned vyzpovídal, a tak jsme se dozvěděli, že by chtěla hrát v Čechách, kde je prý nejvíce dobrých režisérů (většinou ze Slovenska- pozn. autora) . Nabídl jsem jí, že v případě nezájmu o její herecké kvality na Slovensku, může studovat na řehečské fakultě, která se letos otevírá, což ji značně udivilo, neboť o Řehči dosud neslyšela, což zase udivilo mě. Došlo i na diskuzi ohledně postelových scén a po společném fotu byl čas popřát Anně (tak se jmenovala) hodně krásných filmových a divadelních rolí a doufáme, že nás pozve až bude hostovat v Praze v Národním. Začínalo setkání slovenských a českých literárních klubů v Martině.

Akci zahájila předsedkyně martinského klubu Taťána Sivová a netrvalo dlouho, abych představil náš spolek a jičínskou knihovnu. K lepšímu představení jsme použili malou výstavku našich almanachů, dalších sbírek a brožurek, tiskovin (Prochoroviny, Kobra a Čaj). Prochor by poznamenal, že jsem měl sako, ale neměl kravatu.

Následovalo představování dalších spolků z Petržalky, Žiaru nad Hronom, Čadce, Liptovského Mikuláše, klubu FF z Bratislavy, Žiliny, Trenčína, Trnavy a pochopitelně z hostitelského Martina. Akce se účastnil jeden literát z Ostravy a někteří další autoři z okolí. Většina klubů vznikla později než my, většinou

v polovině 90.let 20.století, ale řada z nich má za sebou pěknou řádku zajímavých počínů a autorských či vydavatelských úspěchů. Představování spojené s hrou na kytaru jednoho z účastníků trvalo asi 90 minut a po přestávce, ve které se zaprášilo po našich vystavených brožurách, se pokračovalo. Přestávku jsme využili nejen ke konzumaci, ale také k prvním kontaktům.

Kolem 16:00 začalo druhé kolo, tentokrát došlo na autorské čtení a našim úvodem. Prochor zahrál na foukací harmoniku Znáám já jeden krásný zámeček, a pak jsem se dostal konečně ke slovu já se svojí povídkou Vynálezce. Monika přečetla poezii Kamila Fouska, Dany Beranové a Pavla Zemana, přičemž všechny autory krátce představila. Představila i mně, takže došlo na čtení mé básně Sousedka hraje na píáno. Závěrečnou třetinu obstaral Prochor svou netradiční pohádkou o tetě Hašuše a cestě do Anglie, když dal nejprve divákům vybrat mezi pohádkou a erotickou povídkou. Naše vystoupení bylo přijato vřele a s potleskem, po akci na nás směřovaly dotazy ohledně našich děl, například jedna autorka přirovnávala moji tvorbu ke Skoumalovi.

Po našem spolku zazněla převážně poezie z úst dalších autorů. Další program pokračoval asi do 18:00, kdy zazněly poslední příspěvky. Zaujala mě poezie Andreje Šaligy z Trnavy, ale i tvorba Juliany Geškové – Klimové a její protiválečná sbírka Nie, vojnu už nikdy nie. Literární klub Generácia z Bratislavy- Petržalky zase 6.června 2003 rozdával lístky s poezií lidem v rámci akce Poezie v ulicích. Zaujala mě i povídka autorky ze Žiaru nad Hronom (jméno bohužel neznám), která vyprávěla o jednom netradičním přátelství s romskou ženou. Ať už autoři četli poezii z vydaných sbírek nebo jenom z listů volně ložených, které lovili z batohů, musím říct, že jsme se nenudili. Šlo o tvorbu výstižnou, žádné dlouhé opovídvání, věcné metafory a pečlivě vybíraná slova. Občas nás sice nějaké to slovíčko nebylo jasné, např. Monice „těrchavá“, ale pochopili jsme sa, co tím chtěl básník říci.

Spontánní diskuze následovala po skončení oficiální akce, kdy Táňa Sivová poděkovala všem zúčastněným klubům. I já jsem poděkoval za pozvání a vyjádřil přesvědčení, že se zase někdy, možná i u nás, uvidíme. Došlo na občerstvení („žraut“), pivo a víno, ale hlavně se diskutovalo a okolo 21:00 přijel i kytarista, takže se zpívalo. Tvořily se hloučky a mluvílo se o literatuře, česko – slovenských vztazích, došlo i na hokej. Poskytoval jsem rozhovor místním novinám Nový Život Turca, Prochor zpovídal mladé básníčky a mladé básníky, Monika to „fotodokumentovala“. Prohlíželi jsme si kroniku martinského klubu a domácí z letáčku o Jičíně a Českém ráji (přinesl Prochor) zjistili, že by bylo dobré prožít příští společnou dovolenou u nás v Čechách. Občas si sice pletli Jičín a Nový Jičín, ale doufám, že po tomto setkání se to již vícekrát nestane.

Musím se přiznat, že jsem to byl já, kdo nejdříve odpadl. Probděná noc ve vlaku udělala své (Prochor dodává, že zubaři moc nevydrží). Kolem 22:30 jsme byl unaven, podotýkám, že jsem vypil jen dvě piva. Akce se chýlila ke konci a nastalo dlouhé loučení. Zpěv nebral konce, písničky Nedvěda, Plíhala,

Vlasty Rédla a další táborákové hity zněly nocí. Obdivovali jsme, kolik Slováci znají českých písničkářů a písniček. Každá akce jednou skončí, a tak jsme se nakonec vydali na pěší zónu a obdivovali noční cvrkot hodinu před půlnocí. Chystal se sobotní „jarmok“ a bylo to znát. Hotel Turiec jsme našli tentokrát bez problémů a rychle zapadli do svých pokojů, abychom plni dojmu ulehli k posilujícímu spánku.

Ráno mě budil před osmou Prochor, Monika ještě spala (že vstane v 8:30), a tak jsme se vydali zjistit na vlakové nádraží spoj na Jičín, protože původně zamýšlený odjezd až v pozdních sobotních hodinách nebyl aktuální vzhledem k tomu, že již další čtení nebylo na sobotu plánováno. Našli jsme spoj a vraceli se zpět na hotel, kde jsme dali Monice ještě chvíli času, aby mohla upravit svůj zevnějšek („ženskejm to děsně dlouho trvá“). V půl deváté nás ale překvapila, neboť otevřela značně rozespálá, v nočním úboru, a prohlásila, že myslela, že se sejdeme na snídani až v devět, načež rychle zabouchla dveře. Stalo se a posnídali jsme po deváté hodině. Párek přišel vhod, snídaně byla moje silná disciplína, takže zatímco mým kolegům dala jejich porce zabrat a většinou se s ní nevypořádali, nenechal jsem kamarády na holičkách a vypomohl jsem jim, překonal jsem se a zbytky dojel.

A pak už adié hotel Turiec! Odevzdali jsme klíče a courli jsme po „jarmoku“. Prochor koupil Haničce perníkové srdce, na které mu ochotně prodavači napsali české věnování se jménem. Já dokoupil manželce další pohledy (inu někdo má rád srdce, jiný pohledy), zamávali jsme symbolicky pěší zóně, budově Milenia a vydali se k nádraží, kde jsme se setkali s Andrejem Šeligou, sestupujícím do Žiliny. Zjistili jsme, že společnost se asi po 22:00 včera večer rozešla, utvořily se hloučky, které potom ještě samostatně diskutovaly na různých místech.

V sobotu 20.září v 10:40 jsme nastoupili na nádraží v Martině směrem na Vrútky a s Andrejem diskutovali. Andrej vzpomínal na svého otce, který vojákoval v Jihlavě a „často se do tých čias vrací“. Prochor už mluvil úplně slovensky, Monika a já občas. Andrej nám vysvětloval některá neznámá slovíčka, došlo i na „těřhavou“. Ve Vrútkách jsme měli chvíli čas, takže někteří urazili pivo, někteří dali přednost černé kávě a opět se diskutovalo. Vysvětlili jsme Andrejovi, co je to Jivínský Štefan a především Monika začala vidět obrysy našeho příštího setkání v Jičíně. Vlak přijel a my se vydali do Žiliny, Andrej nám cestou ukazoval hrad Strečno a Prochor vzpomínal, jak tudy cestoval před lety na kole (občas i litoval, že si kolo nevzal). A pak přišla Žilina. Koupil jsem pohlednice a půl hodinu jsme využili na prohlídku města, čehož se Andrej ochotně ujal. Náměstí nám učarovalo, jenže čas byl neúprosný, několik společných fotografií s Andrejem, stisky rukou a upřímná slova o příštích setkáních.

Rychlík směr Čadca státní hranice byl připraven. Bohužel byl velmi obsazen, kupé většinou místenkami, a tak nezbylo sednout do zadních vagónů, bez kupé, každý seděl sám, a byl rád, že vůbec sedí. Prochor se sice snažil uvolnit místo tím, že prohlašoval, že jsem Michal Viewegh, ale buď není na Slovensku tento

český autor v kurzu nebo to s tou podobou nebude tak žhavé. Ale v Řehči mně důvěrně oslovují: Michale. Seděli jsme a byli rádi, bylo příjemné pozdně zářijové odpoledne a my překročili státní hranici. Postupně, jak lidé vystupovali, se naše řady opět formovaly do tvaru, pouze Prochor zůstal sedět se svoji spolucestující, kterou informoval o naší cestě a dalších literárních plánech. V České Třebové vystoupila a tak se konečně věnoval Prochor i nám. S Monikou jsme zatím hodnotili možnosti setkání v Jičíně a neustále probírali dojmy ze Slovenska.

Ani nám nedošlo, že vlak má zpoždění, a tak nám v Pardubicích ujede přípoj. Když jsme vystoupili na peroně, mysleli jsme si, že je tomu skutečně tak, ale České dráhy opět zabodovaly. Na informační tabuli sice nic nesvítilo, ale zjistili jsme, že je mezi Pardubicemi a Hradcem Králové výluka. Sprintem před budovu jsme chytili autobus a ujížděli na Hradec. V autobuse jedna dáma staršího věku se podivovala nad naší neznalostí, což mě značně rozladilo, takže jsem této dámě mírně zvýšeným hlasem udělal krátkou přednášku o nástupištích a kolejích na hlavním nádraží v Hradci Králové a o době, kdy bude ještě trvat výluka na hradeckém nádraží, zároveň jsem ji ujistil, že vlak na Jaroměř odjíždí ze 3.nástupiště 4.kolej zatímco na Jičín z 3.nástupiště 5.kolej. Tato informace byla nakonec zbytečná, protože, ačkoliv řidič zadřel skoro motor, České dráhy nečekaly a vlaky vypravily. Takže nezbývalo než čekat na další spoj v 21:00 nebo jet autobusem ve 20:20. Čekání jsme si zpříjemnili v restauraci Avion několika pivy, které umocnily naši euforii ze zdařilého výletu. Monika plánovala setkání česko – slovenských autorů na jaře roku 2004. Já plánoval moji případnou kandidaturu na senátora. S počtem piv přibývalo nadějí a vzpomínek na dávné i nedávné lásky, v mém případě učitelky.

Autobus ve 20:20 nám nakonec neujel, takže jsme ve 21:15 v sobotu 20.září vystoupili na jičínském autobusovém nádraží s pocitem dobře vykonané práce, perfektní reprezentace LISu a plni dojmů. Můj návrh na okamžité svolání schůze LISu nakonec těšnou menšinou neprošel. Takže do Jičína přijel pouze Martin Žantovský, kterému tímto děkuji za odvoz do Nové Paky. Mohl jsem sice spát v Jičíně, neboť Prochor mě lákal na kuchařské umění jeho ženy, hlavně co se týče v oblasti řízků. Přišly i jiné nabídky, o kterých bych raději pomlčel, neboť Monika hodnotila kriticky jejich odezvy ... a nakonec veřejnost nemusí vědět všechno.

Asi padesátihodinová anabáze na Slovensko skončila rozchodem na autobusovém nádraží v Jičíně a slibem, že to nebylo naposledy! Václav

**Cesta do Martina se uskutečnila díky firmě
E.S.H & F. s. r. o. ELEKTROTECHNICKÁ SPOLEČNOST Studeňany.**

Foto:

- 1) Nová dominanta Martina – Millenium.
- 2) Zástupci martinského literárního klubu, zcela vpravo Táňa Sivová, předsedkyně klubu.
- 3) Jičínská trojka před akcí.

(Omlouvám se, že fotografií není více, ale počítačový program se vzbouřil, a tak slibuji, že se k cestě na Slovensko budu průběžně v dalších Kobrách vracet fotograficky, abyste o nic nepřišli.)

Václav

KOBRA

Kulturní občasník regionálních autorů
Vydává Literární spolek při Městské knihovně v Jičíně
Připravil : Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Ročník 4. Příloha Ze Slovenska - Kobra (říjen 2003).